

T A R İ H VESİKALARI

Sayı: 9

İlkteşrin 1942.

Cilt: II

ŞEHZADE AHMED'İN YAYALARA VERDİĞİ AHİDNAME

Topkapı Sarayı müzesi arşivinde Şehzade Ahmed'in Amasya valiliğinden ölümüne kadar süren siyasi hayatını alâkadar eden altmış beş kadar vesika mevcuttur. [1] Bunlardan biri ve en mühimmi sözü geçen arşivin E : 3062 numarasına kayıtlı olanı ve kardeşi Yavuz Selim'e karşı harekete geçtiği sıralarda Yayalara hitabedenidir.

Şehzade Ahmed bu yazısında Yayaları kendi tarafına çekmek için birçok vaidlerde bulunmakta, kardeşi Selim'den ve hattâ merhum babasının in'am ettiğinden fazlasını vereceğini, her isteklerini yapacağını yeminle taahhüd etmektedir. Saltanat hırsı ile kaleme alınan bu vesikanın diğer bir kıymeti de Şehzade Ahmed'in tuğrasını taşımasıdır. Görüldüğü vechile Şehzade Ahmed'in tuğrasının padişah tuğralarından farkı yoktur ; hattâ istifi itibarıyla babasının tuğrasına çok benzemektedir. Kenardaki beyzî mühürde de aynı tuğra mevcuttur. Bu mühürden başka yuvarlak kıtada ve yine tuğralı bir mühürü daha vardır.

Şimdiye kadar şehzade tuğralarından Emîr Süleyman [2] ile mevzu bahis ahid-nâme sahibinin diğer kardeşi Karaman valisi Şehzade Şehinşah'ın [3] tuğraları neşredilmiştir ki bu neşriyata kadar şehzadelerin tuğra çektikleri evrak bilgisinde meçhul idi. Evrak bilgisini tamamlamak ve arşivde çalışanların eline yardımcı bir örnek vermek ve tuğra serisinde bu boşluğu doldurmak düşüncesiyle ileride diğer şehzade tuğralarını da neşredeceğiz.

Zarif ORGUN

Topkapı Sarayı Müzesi memurlarından

[1] Topkapı Sarayı müzesi arşiv kılavuzu, fasikül I, s. 19.

[2] Osman Ergin, M. Cevdet'in hayatı ve eserleri.

Tahsin Öz, Murat I ile Emîr Süleyman'a ait iki vesika, Tarih Vesikaları, Sayı 4.

İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Tuğra ve Peçeler, Belleten, sayı 17-18.

[3] İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Tuğra ve Peçeler, Belleten, sayı 17-18.

Vesikanın okunuşu

Ahmed bin Bayazıd Han el-muzaffer daima

Mefâhir-ül-emsaili vel-akran yaya yoldaşlar zîde kadruhum tevkî-i refî-i hümayun vasıl olıcak malûm ola ki bundan evvel limaslahatin serhadd-i memlekete varmak vecih görmüş idim El-haletü hazîhi mütevekkilen alâllâhi teâlâ avdet idüb mahruse-i Amasya'dan gelüb ol canibe teveccüh itdüm İmdi el-hamdü lillâhi vel-minne karındaşımın hakikat-i ahvali size malûm olub ve evvelden benüm size i'timad-ı tâmmım olduğu sebebden sizi gereği gibi riayet eylemek tamam maksudumdur Aslâ ve kat'â size incinmem yokdur Eğer şöyle ki bir garaz ehli kimesne benden muhalif kelâm naklitdi ise inanmıyasız ki vallâh-il-azîm benüm size incinmem yokdur sizden hoşnudum Hak subhanehu ve teâlâ inayetinde muradum hasıl oldukda yaya başlarına ağır çatma virüb alûfelerini yiğirmi beşer akça eyliyem ve daima in'am itdüğim ağır çatma olub hazînedarlık aldirmayam ve sizden bölüğe çıkmağa mahal olanları sipâhî ve silâhdar bölüğüne çıkarub sipâhî bölüğüne çıkanlara yiğirmişer akça ve silâhdar bölüğüne çıkanlara on sekizer akça alûfe idem ve timara çıkanlara on beşer bin akçalık timar virem ve bölüğe ve timara çıkmayanların alûfelerini onar akça idem ve evvel def'a üçer bin akça idüb sonra merhum babam in'am itdüğünden dahi ziyade in'am idem ve sekban ve zağarcıya şimdiye değin tolayı kemha virilürmiş ben munakkaş virem ve merhum babam zamanında virilen çukadan eyü çuka virem ve çayır taleb iderimişsiz virilmezimiş murad idindüğünüz yerden çayır virem fil-cümle karındaşım gibi benden hilâf-ı va'de sadır olmaya ve her hususda merhum Hüdavendigâr zamanından ziyade riayet eyliyem Vallah-il-aliyy-il-azîm ve billâh-il-kaviyy-il kadîm ki bu ahd ü peymanı muhalefet itmeyem Vallâhü âlâ mâ akulu vekîl feleyse lil-hulfi ileyhi sebîl ve siz dahi bu ahid-nâme-i şerifin cevabın itimad itdüğünüz âdemle gönderdükden sonra daima ahvalinizün suretin i'lâm idüb ahbarınızı eksik itmiyesiz inşâ'allâh-ül-aziz şöyle bilesiz tahriren fi evasıtı şevval

seneti semâni aşere ve tis'a mie (şevval 918 ortaları = Birincikânun 1512 sonları)

Bimakamı Amaysa